

บทที่ 1 บททั่วไป

1.1 บทนำ

แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ฉบับปี พ.ศ. 2550 ถึง 2554 เป็นแผนงานที่ใช้กำหนดแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานปลัดกระทรวง ในระยะ 5 ปีข้างหน้า เพื่อตอบสนองต่อนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลในการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการปฏิบัติการกิจทางราชการและการให้บริการแก่ประชาชน โดยแผนแม่บทฉบับนี้ได้ถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวง แผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ รวมทั้งผลการศึกษาด้านภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานปลัดกระทรวง และหน่วยงานในส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์

แผนแม่บทของสำนักงานปลัดกระทรวง ฉบับนี้ได้พัฒนาขึ้นมาจากผลการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ผู้บริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงฯ แบบสำรวจข้อมูลทรัพยากรด้านไอซีทีของสำนักงานปลัดกระทรวง และพมจ. การประชุมระดมสมองของผู้แทนและผู้บริหารด้านไอซีทีเพื่อแสดงข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ SWOT ข้อมูลจากเว็บไซต์รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ได้แก่

- แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2547-2549
- แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย พ.ศ. 2545-2549
- กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะปี พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศไทย
- บทคัดย่อ IT2000
- แผนปฏิบัติการ 4 ปี พ.ศ. 2548-2551 กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์
- ร่างแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2550-2554

การจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ฉบับปี พ.ศ. 2550 ถึง 2554 นี้ จะเป็นการวางกรอบการดำเนินงานด้านไอซีทีให้กับสำนักงานปลัดกระทรวงฯ แผนแม่บทฯ ฉบับนี้จะถูกใช้เป็นกรอบใน

การกำหนดแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ เพื่อสนับสนุน และตอบสนองต่อการดำเนินงานให้บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และภารกิจในส่วนของกระทรวง

โครงสร้างของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2550-2554 นี้จะประกอบด้วยเนื้อหาทั้งสิ้น 6 บท โดยบทที่ 1 นี้ จะกล่าวถึงหลักการและเหตุผล และวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนแม่บทฉบับนี้ นอกจากนี้ก็จะกล่าวถึงโครงสร้างการบริหารของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมไปถึงการกล่าวถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ บทที่ 2 จะกล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ โดยจะกล่าวถึงผลการทำการวิเคราะห์ SWOT ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการประชุมระดมสมองของผู้บริหารด้านไอซีทีและตัวแทนหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงฯ รวมไปถึงผลสรุปของทรัพยากรด้านไอซีทีของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ซึ่งผลการศึกษาและวิเคราะห์จากบทที่ 1 และ 2 จะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายโดยรวม และยุทธศาสตร์ของการพัฒนาทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในบทที่ 3 ส่วนในบทที่ 4 นั้นจะกล่าวถึงการบริหารจัดการและการประเมินผลแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ พ.ศ. 2550-2554 ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้สามารถนำแผนแม่บทฯ ฉบับนี้ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไปในบทที่ 5 จะสรุปให้เห็นถึงความสอดคล้องกันระหว่าง ยุทธศาสตร์ด้านไอซีทีกับยุทธศาสตร์ทั่วไปของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมไปถึงความสอดคล้องกับนโยบายสารสนเทศของประเทศ ส่วนบทที่ 6 ซึ่งเป็นบทสุดท้ายจะสรุปภาพรวมของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมหลักของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.2 หลักการและเหตุผล

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นกระทรวงใหม่ที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกระทรวงภาคสังคมในการทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรม และความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัวและชุมชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทำหน้าที่เป็นองค์กรและกลไกด้านสังคมในการบรรลุนโยบายของรัฐบาลที่ให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเด็ก เยาวชน สตรี ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ให้มีการพิทักษ์ และคุ้มครองสิทธิตามกรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 โดยบูรณาการแนวคิด ทิศทาง และการบริหารให้เป็นระบบจากภาคีทุกภาคส่วน และทุกระดับ

ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายของกระทรวงฯ ควรได้รับความเป็นธรรมและความเสมอภาคกันในการแสวงหาความรู้เพื่อสร้างภูมิปัญญาและในการได้รับการบริการต่าง ๆ จากส่วนราชการ องค์ความรู้และภูมิปัญญาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างความมั่นคงและคุณภาพของชีวิตของประชาชนในสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีภารกิจที่สำคัญในการสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ และความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัว และชุมชน ในการดำเนินงานของกระทรวงฯ ให้บรรลุภารกิจดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นที่จะต้องแสวงหาเครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานทุกระดับ แต่การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้งานนั้นจำเป็นต้องทำอย่างเป็นระบบและมีแบบแผน ทั้งนี้ก็เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อภารกิจของกระทรวงฯ ได้อย่างแท้จริงและทำให้สามารถพัฒนาทรัพยากรด้านดังกล่าวเป็นไปในลักษณะของการบูรณาการกันได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต ดังนั้นแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ พ.ศ. 2550-2554 จึงถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อทำให้การพัฒนาทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นไปอย่างมีระบบและตอบสนองต่อภารกิจของกระทรวงฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 วัตถุประสงค์

- 1.3.1 เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการพัฒนาทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2554
- 1.3.2 เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระยะ 5 ปีให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างแท้จริง
- 1.3.3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของทั้งกระทรวงฯ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการบูรณาการข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

1.4 ผังโครงสร้างองค์กรและหน้าที่ความรับผิดชอบ

1.4.1 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

■ สำนักงานปลัดกระทรวง

● การกิจ

ปฏิบัติงานเป็นศูนย์กลางการบริหารของกระทรวงในการพัฒนายุทธศาสตร์ แปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร เพื่อการบรรลุ เป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ ตามภารกิจของกระทรวง ตลอดจนพัฒนาระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สำนักงานปลัดกระทรวงเป็นศูนย์กลางการบริหาร ราชการ

● อำนาจหน้าที่

1. พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารของกระทรวง
2. แปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนปฏิบัติการ
3. จัดสรรและบริหารทรัพยากรของกระทรวง เพื่อให้เกิดการประหยัด คุ่มค่า และ สมประโยชน์
4. ประสานงาน กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วน ราชการ ในสังกัดกระทรวง
5. พัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหารงานและการบริการของหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวง
6. ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ ดำเนินการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือ กับต่างประเทศ รวมทั้งประสานแนวนโยบาย ด้านการพัฒนาสังคม สวัสดิการ สังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ให้สอดคล้องกับข้อตกลงตามปฏิญญาและ อนุสัญญา
7. กำหนดมาตรฐานการพัฒนาสังคม การจัดสวัสดิการสังคม และการคุ้มครอง พืชพันธุ์สิทธิ
8. ศึกษา วิเคราะห์ สภาพการณ์ทางสังคม การวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการด้าน การพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ การสร้างระบบเตือนภัย และการ ป้องกันและการแก้ไขปัญหาทางสังคม
9. พัฒนาปรับปรุงกฎหมาย และดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมาย ในความ รับผิดชอบของกระทรวงและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
10. ส่งเสริมและพัฒนาระบบเครือข่ายความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการพัฒนา สังคม การจัดสวัสดิการสังคม การคุ้มครองพืชพันธุ์สิทธิ
11. บริหารจัดการกองทุนเพื่อการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

12. ประมวลและวิเคราะห์ข่าวสาร เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ กิจกรรม และผลงานของกระทรวง
13. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง หรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

1.5 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวง

เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2548 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 โดยมีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ตรงกับภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กล่าวคือ การเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม การเตรียมความพร้อมแก่สังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การส่งเสริมและพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ดังนั้นเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจดังกล่าว กระทรวงฯ จึงได้แปลงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 เป็นแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี โดยมีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจหลัก และยุทธศาสตร์ ของกระทรวงฯ ขึ้นมาดังต่อไปนี้

1.5.1 วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรธรรมาภิบาล และกลไกระดับชาติในการสร้างความร่วมมือเพื่อบูรณาการการพัฒนาสังคมการพัฒนาคุณภาพชีวิต และคืนความเข้มแข็งสู่ชุมชน สร้างสังคมสมดุล บนพื้นฐานความรู้ที่นำไปสู่ความยั่งยืน

1.5.2 พันธกิจ

1. เพิ่มประสิทธิภาพของการคุ้มครองทางสังคม
2. พัฒนาหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิต
3. สร้างสถาบันครอบครัวและชุมชนเข้มแข็ง

1.5.3 ยุทธศาสตร์

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ 5 ด้าน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1. เสริมสร้างกลไกการคุ้มครองทางสังคม

เพื่อจัดการกับระบบที่ส่งผลต่อความเป็นธรรม โดยเฉพาะการกระจายทรัพยากรให้กับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ทั้งกลุ่มที่พึ่งพาตนเองไม่ได้ และกลุ่มด้อยโอกาส เป็นต้น โดยมีเป้าประสงค์ คือประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่เป็นธรรม มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กลยุทธ์ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์

- กลยุทธ์พัฒนาสารสนเทศและการสื่อสารการคุ้มครองทางสังคม
- กลยุทธ์พัฒนามาตรการและกลไกการคุ้มครองทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2. สร้างหลักประกันให้เป็นโอกาส

เพื่อสร้างกระบวนการและมาตรการในรูปแบบที่หลากหลายสำหรับประชาชนแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้เข้าถึงบริการและการคุ้มครองของรัฐ โดยมีเป้าประสงค์คือประชาชนมีที่อยู่อาศัยมั่นคงและมีหลักประกันที่ให้ความเสมอภาคทางโอกาส

กลยุทธ์ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์

- กลยุทธ์การขยายโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
- กลยุทธ์การเสริมสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย
- กลยุทธ์การขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนและการประกอบอาชีพ
- กลยุทธ์การส่งเสริมสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 3. พัฒนาศักยภาพความมั่นคงในการดำรงชีวิต

เพื่อสร้างทักษะชีวิตและประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพและมั่นคง โดยมีเป้าประสงค์คือประชากรกลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและพึ่งตนเองได้

กลยุทธ์ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์

- กลยุทธ์เสริมสร้างศักยภาพการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัย
- กลยุทธ์ฟื้นฟูและพัฒนาผู้ที่อยู่ในภาวะเสี่ยงทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 4. พัฒนาสังคมสมดุล

เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่พึ่งพาตนเองได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม อันส่งผลให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง ในขณะเดียวกันเมื่อชุมชนเข้มแข็งจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ครอบครัวและคน โดยมีเป้าประสงค์คือสถาบันครอบครัวและชุมชนเข้มแข็ง

กลยุทธ์ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์

- ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคเครือข่ายในการพัฒนาสังคม
- ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองขององค์กรชุมชนในการพัฒนาสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 5. ปรับระบบบริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพ ความทันสมัยและความโปร่งใสในการทำงาน

เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถจัดการบริการได้ตรงความต้องการของประชาชนและคุ้มค่า โดยมีเป้าประสงค์คือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และเป็นที่ยอมรับด้านความสามารถ ลดการทุจริตคอร์รัปชันและการเพิ่มการใช้ระบบ IT

กลยุทธ์ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์

- กลยุทธ์สร้างองค์ความรู้
- กลยุทธ์ใช้ไอซีทีเป็นกลไกขับเคลื่อน
- กลยุทธ์เพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส

1.5.4 ภารกิจ และอำนาจหน้าที่

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไว้ดังนี้

- ภารกิจ

การสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัวและชุมชน

- อำนาจหน้าที่

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัว และชุมชน และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์